

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.

Félévre 4 kor.

Negyedévre . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fil.

Megjelenik minden
vasárnap.

Telefon szám: 15.

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség:
Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,
hová a lap szellemi
részét illető minden
közlemény intézendő.Kiadóhivatal
Kaposvár Zárda-utca
17. szám
hová az előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalá-
sok intézendők.

Mi lesz?

Mi lesz vajjon Tisza gróffal?

Rögeszméje ime megvalósult. Csak úgy van tanácskozás a parlamentben, ha ő megengedi és csak addig tart, amíg ő akarja. Az ellenvélemény tehát intézményileg van eltiporva. Vitának többé helye nincs. A határozatok nem az érvek és ellenérvek összecsapásának kohójában forrnak ki. Tudás, bölcsesség, tapasztalat, hazafiság nem kell már oda.

Ezentul a kormányelnök kigondol mindent, feldolgozik mindent, elhatároz mindent és végrehajt mindent. Annyi feje lesz, mint egy sárkánynak annyi keze, mint egy majomnak és annyi lába, mint egy ráknak. Nem szorul senkire. Egyesíti magában a kormányzást, a törvényalkotást, az ellenőrzést. A Ház átalakul czirkuszmanége-zsá. Ő köztük fog állani négyes ostorral.

A jobboldali ajtón szomorú rendben vonulnak be a jól nevelt ökrök, lovak, kutyák, szamarak. Dresszurájuk kitűnő, engedelmességük megható. Majom is van köztük. A baloldali ajtón meglánczolt fenevadakat vezetnek be. Párducok, tigrisek, oroszla-

nok, hiuzok, sasok, keselyük, medvék. Az ostor pattog. Tisza gróf mulat. A jó nevelésű párt mosolyog, in teget, hajlong és abroncsot ugrik parancsszóra. A durva bestiák zugnak, morognak, csörgetik lánczaikat, csatogtatják fogaikat és rázzák ketreczük vasát.

Alma, rögeszméje, fanatizmusavolt Tisza grófnak, hogy ilyen parlamentje legyen. Nos hát meglett. Alma beteljesült. Rögeszméje megvalósul. Fanatizmus a cél ért. Már most mi lesz?

Ez az ember minden áron fel akart jutni egy olyan hegy csuczára, a hová magyar államférfi soha sem vágyott és megsem próbálta felmenni. Ime feljutott. Tiport, rombolt, zuzott, csak hogy feljuthasson. Félredobott minden akadályt, elgázolt minden ellenállást, a törvényt megszegte, a jogot agyonverte, az igazságot kivégezte. Most a tetőn áll. Mi lesz?

Köröskörül mélységek tátonganak lábai alatt. Ha tovább hatol: mélységbe zuhan: ha visszafordul: mélységbe zuhan. Jobbról, balról, elől, hátul mindenütt szédületes mélység. A bizonytalanságnak, a zürzavarnak, a véstes bonyodalmaknak mélységei. Kell-e ez? Mi lesz ott a tetőn azzal

a szerencsétlen emberrel? Támad-e új rögeszméje — például hogy szárnyakat képzel magának? Nem lehetetlen. A hatalmi tébolynak nincsen határa.

Miért ne volna neki szárnya, ha ő úgy akarja? Hiszen még a veré-
nek is van; a denevéreknak is van. Pedig ezek kicsiny, gyöngye, félnék állatok. Hogyan lenne a veréb és a denevér tökéletesebb, mint ő? Tiszta sor. Merőben tőle függ, hogy neki szárnyai legyenek. Már vannak is. Látjátok: már repül. Ott lebeg a mélység fölött. A szél ingatja. Előbb csak száll, azután esik, végre zuhan. Hová? A homályba, a sötétségbe, az enyészetbe. Képjátékait befejezte. Volt; nincs.

Mi lesz hát? Ugyan mi lenne, ha valaki szétütné a koponyáját egy bástya falán? Mi lesz egy sáska-bogárral, ha szembe száll a robogó vonattal? Pedig mi egy bástyafal és mi egy robogó vonat a magyar alkotmányhoz képest? Tisza gróf a magyar alkotmánnyal állott szembe. Történhet-e egyéb, mint hogy szétzúródik a szegény eszelős?

A magyar alkotmány öserejében kételkedni: szentségtörés. Megtámadni

TÁRCZA.

Marika sorsa.

— A »Népjog« eredeti tárczája. —

Mi egy gyönyörű nagy házban lakunk, ahol az én papám parancsol, mivel ő a házfelügyelő. Az én papám igen jó ember, csak olyankor ver meg, ha rossz a kedve, de annál gonoszabbak a testvéreim, mert ilyenkor azt mondják: jól van az nekem. Marikát jobban szerettem, mint Ilont vagy Jutkát, sohasem bántott, hanem segített a horgolásomon, tudott szebbnél szebb meséket, a Kury Klárát is látta egyszer a Népszínházban. Ha három év múlva kikerülök a polgáriból, én is színésznek leszek, akkor mindennap más színű selyemruhát vehetek fel és annyiszor megyek színházba, ahányszor kedvem tartja.

A mi házuk előtt egy nagy tér van, ha mamának felmondtuk a leczkét, kint játszhattunk mindnyájan estig. Nyáron vacsora után is kimehettünk s ilyenkor Marika velünk szokott játszani. Az ő papája szintén házfelügyelő a harmadik utcában, a házuk csak földszintes és barna zsalus ablakai vannak.

Marika varrodába járt napközben, este-felé nagymamájának segített a dologban, de később átjött hozzánk és velünk futkosott majd kapuzárásig.

Ha velünk volt, mindig jól mulattunk,

még a fiuk sem civakodtak egymás között, mint egyébkor. Sohasem láttuk rossz kedvűnek, a babával is szeretett játszani, pedig már tizenötéves volt. Párszor átszaladt hozzánk Jani is, ha Marikát velünk tudta. Jani a Weisz ur fűszeres boltjában inaskodik, szép zöld köténye van s nagyon szerette Marikát. Gyakran hozott virágot neki, egyszer égetett mandulát is, amiből mi szintén kaptunk.

Jutka testvérem sohse osztja meg velünk, ha czukorhoz jut, úgy kell elvenni tőle, akkor meg szív, mintha ujját a fiókba csípte volna, igazán jobb lett volna Marika testvérül.

Egyik este iskolásdit játszottunk. Körbe ültünk a lóczán, Jani előttünk hadonászott egy bottal mint tanító ur. Később járt az idő, Ilonka el is aludt, de mi még nem akartunk haza menni, minthogy épp énekóra volt és Jani olyan mókásan dalolt, hogy nem tudtunk hova lenni a nevetéstől. Egyszerre csak ott termelt Marika nagymamája és haragosan szólt hozzá: »Már megint azzal a haszontalan kamaszszal lopod az időt?! Jaj neked, ha mégegyszer vele látalak, most pusztulj haza!« A kisleány felkelt és nagymamája után indult. Nem szólt semmit, de rettenetes szomorúan nézett vissza reánk.

Jani nem nótázott többet, hanem visszament a boltba. Másnap, iskolából jövet, megkérdeztem tőle, jön-e ma játszani? Azt felelte, nem, mert nagyon boldogtalan. Nem értem, mint lehet valaki boldogtalan, mikor

nem kell iskolába járnia s ott lehet a Weisz ur üzletében öt forint bérral, teljes ellátással a sok narancs és csokoládé-bonbon között, de azért szívből sajnáltam. Marika nem jött el aznap. Következő este mind a ketten ott voltak a játszó téren, azonban nem igen tartottak velünk. Leültek egy padra úgy beszélgettek egész csendesen. Már hazamenőben voltunk, mikor újra oda-jött az öreg Boris néni. Most fehér volt arca a haragtól, nem perlekedett, csak odaugrott unokájához, hosszú, szőke haját megtépásztta, rá is ütött, úgy ránczigálta őt haza, amiért Janival látta.

Ez hallgatott, hanem a szemei úgy égtek, mint a Jutkái, mikor tizennégy napig feküdt lázban.

Azután való este hiányoztak közülünk. Szerettem volna átmenni Marikához, de sok feladatam volt a földrajzból. Később, igen később, mikor mi már lefeküdtünk, csupán mamáék beszélgettek az asztalnál, átrohant hozzánk Boris néni. Reszkető hangon kérdezte, nem-e láttuk a kisleányt valahol este? Mondtuk nem, mire ő hangos sírásra fakadt, úgy zokogta, hogy a varrodában se volt egész nap, haza se jött reggel óta, biztosan kárt tett magában. Mama vigasztalta, majd előkerült, de ő csak tovább sírdogált.

Reggel mindjárt amint felkeltünk, átjött a Mayerék segédje. Elbeszélte, hogy Boris néniék még hajnalban megüzenték, hogy unokája előkerült, de holtan. Még az este beleugrott a Dunába. Egy levelet ta-

a magyar alkotmányt: bűn. Tisza gróf ezt a szentségtörő bünt követte el. Hitünk, bizalmunk, reményünk omolna porba, ha nem tudnók, hogy a bűnös meg fog lakolni.

Nincs itt se vitának, se kételynek helye. A bűnös vallott. Czinkostársa Perczel is önbeismerésben van. Egyik sem tagadja, hogy megértették a formát, vagyis a törvényt. Tehát feldúlták a jogrend egyensúlyát. Törvény fölé tették a többséget. Hatalmi tébolyukban még meg sem számították, hogy van-e valóban többségük. De ha lett volna is?

Mióta szabad a többségnek eltiporni a törvényt? Hat zsványnak ha fosztogat, nincs több joga, mint az egy áldozatnak. És ha tizenhatan vannak, avagy kétszázan: akkor sincs joguk a fosztogatáshoz. Mire támaszkodik a zsvány? A nyers erőre. Mire támaszkodott Tisza gróf? Szintén a nyers erőre.

A november 18-iki büntény irtóztatós perspektívát nyitott. Olyan ürügygyel, a minőt Tisza gróf használt: nincs többé tulajdon, mert azt a hatalom elveheti; nincs sajtószabadság, mert azt a hatalom betilthatja; nincs Magyarország, mert azt a hatalom bekebelezheti Ausztriába. Azaz az ürügygyel beolvashatják a magyar koronát és rendjeleket verhetnek belőle a magyar kabinet tagjai számára. A geszti napszámok egymás között feloszthatják a Tisza gróf uradalmát mert többen vannak. A gyár

láltak nála, melyben azt írja, azért hal meg, mert eltöltötték a Janitól. Azt is mesélte, hogy a fiuval együtt szánták halálra magukat; mint az ujságban olvasták a reménytelen szerelmesekről, együtt akartak meghalni.

Kimentek a Margithidra, honnan előbb Marika vetette le a vízbe magát, utána Janinak kellett volna leugrani, csak hogy a fiu megriadt, midőn a leánykát a vízben vergődni, azután elmerülni látta, s úgy elfutott, hogy két napig azt se tudták hova lett. A kisleány leveléből tudta meg terveiket Marika apja s azt ígérte, leszurja a Janit bárhol találja. Jól is tette volna, mert valakit veszedelembe csalni és cserben hagyni csufabb a gyilkosságnál is.

Marikát harmadnap temették. Mindnyájan vittünk virágot koporsójára, a mi házunkból is sok lakó jött el, mert mindenki szerette őt. Jani nem volt ott, azt hallottam, haza ment, de a Marika apja nem ölte meg, hanem nagyon megverte. Azt mondta, hiába tapadna vér a kezéhez, ugyse kelti életre az ő kis lányát. Azóta fekte ruhában jár, még kevesebbet beszél, mint azelőtt, de sokat iszik. Boris néni mindig sir és mindig beteg. A temetés után eljött hozzánk panaszkodni s a mama azt mondta, ez borzasztó csapás volt, de igen sajnós, hogy az ember a tulajdon unokájához sem lehet szigorú, ha rászolgál. Az ügynökék szobaleánya közbeszólt, hogy Marikát a reménytelen szerelem vitte a Dunába, nem a szigorúság.

En nem tudom, mi lehet a reménytelen szerelem, de bizonyára rossz, ha az emberek meghalnak miatta. Fel is tettem magamba, hogy sohse leszek reménytelenül szerelmes, még akkor se, ha színész nő leszek s kivágott selyemruhában tánczolok a lámpák előtt és az ujjamon gyémántgyűrűk ragyognak. Pedig akkor már szabad.

Kordina Lilly.

munkások beköltözhetnek az Andrássy ut palotasorába, mert erősebbek a háztulajdonosnál.

Mi lesz hát? Az lesz, hogy a nemzeti kövélmény elsöpri a Tiszakormányt.

Bartha Miklós.

Második Chlopy.

Hazánkban, ahol az alkotmány biztosítékainak, a koronázási hitlevél és a királyi eskünek ereje, nemesak a már meghozott, hanem a jövőben hozandó és az apostoli király által szentesítendő törvényeink összességére kiterjed: az életörvény erejébe, uralmába és szentségébe vetett hit és bizalom képezik az alkotmányos állami lét, a közhatalom és közrend alapjait.

Ugy a birói, mint a törvényhozói s az ez utóbbiból kiváló végrehajtói hatalomnak parancsot és tilalmat szab az élő törvény hatalma.

Hol az a bíró, vagy a közkormányzatnak bármily magas közege, avagy expositurája, aki örültség, vagy gonoszság nélkül és büntetlenül azt merné hirdetni, hogy neki a törvény, az adott esetben irányt nem szab, mert ő bölcsőbb, házafiasabb dolgot mivel annál, a mit a törvény parancsol.

Azt hiszem akár a bíróról, akár a kormányzó közeg — vagy szolgabíróról, aki erre az utra vetemedett, mindenki azt modaná, ez az ember megbolondult; ha pedig jobb tudomása ellenére cselekednék, akkor ennek az országnak minden igazelmű polgára teljesjoggal azt kiálthatná, utánna hogy: „fogjátok meg.”

Itt azonban álljunk meg egy kissé!

Az országos törvénytárban megjelenő és ez uton hatályba lépő, vagy egyébként az alkotmányos formák betartása mellett életbe léptetett minden törvénynek egyenlő a kötelező ereje. De nem egyenlő a törvény horderoje.

A közkorházba való fölvételt, a fölvétel költségeit, a költségek fizetésének a községi illetőséghez képest meghatározandó kötelezettségét és behajtási módozatait szabályozó törvény ép oly kötelező erővel bír, de nem bír ugyanazzal a horderóval is, mint az 1867: XII. t.-czikk, mert ez a nemzetnek a koronával szemben — elég silányan — megállapított alkotmányos jogait foglalja magában.

Ily horderóval bíró alaptörvényünk tehát az is, amelyben gazdasági önállóságunk, — amennyiben Ausztriával alkotmányos módon vámszövetséget nem köthetnénk — törvénybe van iktatva; mely utóbbi esetben a magyar állam nemzetközi individualitása a maga teljes épségében jelenik meg a szerződéses külállamok közt, t. i. abban a viszonylatban mint akár Svájc, vagy az „északamerikai egyesült államok” mert ebben az esetben közte és Ausztria közt semmiféle államjogi kapcsolat, vagy egyéb kötelezettség nem áll fönn többé

Minthogy azonban 1867-ben az alkotmányos módozatok betartása mellett vámszövetségre léptünk Ausztriával s mint e téren is szövetséges államok egységes területet alkotva léptünk szerződésre a külső államokkal: midőn Ausztriával a vám szövetség alkotmányos módon való megkötésének és meghosszabbításának lehetősége fölmerült, egyuttal előállott az a technikai akadály is, hogy mint önálló államtest, külön vámterületet is alkossunk, mert a külső államokkal szemben az Ausztriával egységesen megkötött szerződéseink még le nem jártak, tehát eme szerződések kötelező ereje s ezek becsületes betartásának kötelezettsége az önálló gazdasági kibontakozásnak utját állották.

Ezen akadályok permanenciáját czélba vett s báró Bánffy bukására vezetett „ischli klauzulával” szemben a kormányhatalmat Deák Ferencz szellemében kezelő Széll Kálmán miniszterelnök e részben tisztázván az eszméket, a nemzet és királya között megállapította azt is, hogy a gazdasági önállóság vagyis a külön vámterület jogi állapotába jutottunk. Egyuttal a kormány kezdeményezésére megalkotta a királyi szentesítéssel életbe lépett 1899. évi XXX. törvényczikket azért, hogy a külső államokkal kötött szerződések lejárata utáni időre utólag újabb szerződések ne legyenek köthetők, és pedig annak biztosításaként, hogy Ausztriával való vámszövetségünk hiányában gazdasági önállóságunk a való életben is szárnyat ötvé megteremthető s Deák alaptörvénye, a mely csupán ezt a gazdasági önállóságot tudta megmenteni és megőrizni 48-iki alkotmányunkból — annak idején életbe léptethető, végrehajtható legyen.

Az alkotmányos nemzetek történetében tehát, — a maga nemében — páratlanul áll az a cynizmus, a melylyel Tisza István az országnak ez idő szerint még miniszterelnöke — a gazdasági önállóságunk törvénybe fektetett alapjait körülbástyázó fenti törvénynek az olasz vámszerződés megkötésével történt megszegését bejelentette, s megkötötte a törvény által tilalmazott módon ezt a szerződést azért, hogy az alkotmányos alaptörvényvel biztosított gazdasági önállóságunk lehetőségének akadályait nyílt törvényszegéssel állandóan megteremthesse. Az élő törvény megszegése egyaránt örültség vagy gonoszság minden esetben, bárki által történjék is az, ha mindjárt az ország miniszterelnöke is.

A büntető törvénykönyv tilalmaiban ütköző cselekmények elkövetőinek nem adhat utólagos szankcziót semmiféle közhatalom, maga a király sem, a királyi kegyelem ténye ilyenek nem tekinthető. Elő alkotmány törvényünket tudva megszegő kormányt utólagos szankcziót semmi néven nevezendő alkotmányos közhatalom, sem az országgyűlés nem adhat, sem a törvények szentségére felesküdt ki-

rály. Mert ez végletekre az állambomlásra, az anarchiára vezet; ha lehetséges egyszer, akkor százszor és ezer-szer. Ez az első közveszélyes. Közveszélyes az országra és alkotmányára; a törvények által oltalmazott jogrend érdekében megtorlás nélkül nem hagyható.

Eljutottuk tehát a második Chlopyhoz. Az első csak hatalmi szózat volt, de a második már szándékos törvényszegő cselekedet. Az első egy alkotmányos színvakságban szenvedő hadsegéd tollából származott; a másodikat tudatosan és alkotmánysegő szándékkal követte el az ország miniszterelnöke.

H I R E K.

Népgyűlés.

Ma délelőtt 11 órakor a Somogyvármegyei ellenzék népgyűlést tartott Kaposvárott. A gyűlésre ezrekre menő tömeg jelent meg, úgy hogy azt, a Korona vendéglő nagyertermében, a hova tervezve volt, megtartani nem lehetett, hanem a Széchenyi-téren, a szabad ég alatt kellett megtartani.

Kapotsfy Jenő orsz. képviselő nyitotta meg a gyűlést, a melynek első szónoka is ő volt s lelkes szavakban magyarázta meg a népgyűlés célját, s elítélte a képviselőház f. hó 18-iki esti eseményeit, ezután **Kacs Kovics Géza**, **Hammersberg László**, orsz. képviselő, majd dr. **Halmi Elemér** a »Magyar Közélet« szerkesztője s végül dr. **Zboray Miklós** orsz. képviselő beszéltek, mind a négyen heves szavakkal ostromozták Tisza István gróf alkotmánysegő merényletét.

Különösen Zboray Miklós gyújtó beszédje tett nagyhatást.

A népgyűlés azután nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadta a dr. **Rusa Ernő** által szerkesztett és **Matolsy József** által felolvasott következő határozati javaslatot:

»Somogyvármegye polgárai megdöbbenéssel és mély megbotrányozással értesültek azon vakmerő és veszedelmes merényletről, hogy az ország miniszterelnöke gróf Tisza István és a képviselőház elnöke Perczel Dezső szövetkezve, a szabadelvű nevet viselő pártjuk segélyével a magyar alkotmány ellen törtek. Több század nehéz küzdelmének eredményeit: a szólásszabadságot és a szabad népképviselést, az alkotmány ezen legerősebb támaszait akarták meggyengíteni, semmivé tenni.

A nemzet ezen jogaiért, az erőszak és hülenség ellen megkezdett és folytatott dicső küzdelmükben üdvözöljük az erre szövetkezett ellenzékét, — biztosítjuk arról, hogy hazafias munkájukban és törekvésükben mi reánk épen úgy, mint a magyar haza minden igaz polgárára számíthatnak.

Kérjük, hogy a megkezdett, alkotmányunkat megmentő nemes és hazafias küzdelmüket mindaddig befejezettnek ne tekintsék, míg a bűnös merénylet megtorlása be nem következik, s az alkotmányos állapot a maga egész teljében vissza nem állíttatik.

A népgyűlést Kapotsfy Jenő bezárta, mely a legnagyobb rendben szétoszlott.

A gyűlés után a Korona vendéglőben társaság volt.

— *A déli órákban tartott népgyűlés miatt, lapunk csak ma késő este jelenhetett meg.*

— **Városi közgyűlés** Kaposvár rdt. város képviselőtestülete folyó évi december hó 1-én délután 3 órakor a városház nagytermében rendes közgyűlést tart, melynek tárgysorozatára eddigelé tizennégy többé-kevésbé fontos tárgy tüzelt ki, de a közgyűlés napjáig még érkehetnek is be ügyek.

— **Nemes czélú adományok.** A folyó hó 19-én tartott polgári leányiskolai Erzsébet ünnepély alkalmából »Erzsébet-kör« czímen az iskola keretén belül »Ifjúsági önképzőkör és segélyező egyesület« alakult Nagyné Csorba Mária igazgató előkészítése s indítványa mellett — önképzés s az intézet jelenlegi és volt azon szegény sorsu tanulóinak anyagi segélyezésére, a kik tanulmányaikat folytatni óhajtják, hogy így magukat kenyérkereseti pályára kiképezhessék. Az igazgató indítványa oly visszhangra talált, hogy azonnal följárult egy jelenlevő 100 koronát. Másnap is bejelentettek a nemes czélra 60 kor. adományt. A már régebbi s e czélra felhasználható 818 koronát és az intézet helyiségeit az iskolaszék, az Erzsébet-kör ünnepélyei számára pedig a városháza nagytermét a polgármester bocsátá rendelkezésére az egyesületnek.

— **Vármegyebizottsági tagválasztások.** Folyó hó 23., 24. és 25-én folytak le vármegyénkben a törvényhatósági bizottsági tagválasztások. Csendesen, zajtalanul, minden nagyobb emóció nélkül, de annál több nemtörődömséggel estek meg a választások. Mintha a törvh. bizottsági tag állása éppen semmi fontossággal sem bírna!

— **Egy derék pap távozása.** **Hankóczy** János kaposvári káplán Somogyvárra plebánossá neveztetett ki, s így körünkől távozik. Szerencsésen választott a somogyvári plebánia kegyura, mikor Hankóczyt hívta meg plebánossá, mert Hankóczy ugyanis mint lelkész, ugyanis mint eraber, bizonyára fényesen fog megfelelni annak a várakozásnak, mely somogyvári papi működéséhez fűződik.

— **Mulatság.** A Kaposvári Nemzeti Casino tegnap f. hó 26. napján a »Korona« vendéglő nagyertermében táncszertélyt rendezett, melyen a Casino tagjai családjaikkal együtt számosan jelentek meg. Ez évadban ez volt a Casino első táncmulatsága.

— **Szekszárd rendezett tanácsu város.** Tolnavármegye törv. hatósága a napokban tartott közgyűlésében fogadta el Boda Vilmos és tarsai kérvényt, melyet Szekszárd nagyközségnek rendezett tanácsu várossá való átátalakulása tárgyában nyújtottak be.

— **Áthelyezés.** Dr. Gulyás Ferenc, Somogyvármegye kir. tanfelügyelője Krassó-Szörény megyébe helyezettett át.

— **Uj doktor.** Mészáros József ügyvéd-jelöltet mult hétfőn a budapesti kir. tud. egyetemen a jogtudományok doktorává avatták fel.

— **A Kaposvári Zenekedvelők Egyesülete** 1904. december hó 7-én Krammer Teréz urnő, a bpesti m. kir. operaház első drámai énekművésznője, Bionzl Oszkár ur, zongoraművész Mihailovics Emilia urnő, Gyenes Izsó ur és az egyesület vonósnégyesének közreműködésével művészestélyt rendez. Helyárok: I—II. sorban 6 kor. III—V. sorban 5 kor. VI.—XV. sorban 4 kor. XVI—XX sorba 3 kor. Jegyek előre válthatók: Lőw Mór és Testvére és Kohn Izidor cégnél.

— **Egy jeles színművésznő halála.** A magyar színművészetnek halottja van. Lendvayné Fánchy Ilona halt meg, a ki évtizedeken át oszlopos tagja volt a budapesti nemzeti színháznak.

VÜLFÖLD.

— **Keletázsiai háboru** Kelet-Ázsiában nem dul a harc most oly iszonyatos módon, mint a melegebb évszakban. Hírlik ugyan, hogy a hadakozó felek nagyobb mérvű összecsapásokra készülődnek, de másrészt mindössze merülnek fel hírek, melyek a békekötés szándékáról szólnak. Noha a japánok eddig majdnem minden küzdelemben győztek, mégis annyira kimerültek, hogy szívesen kötnének békét, ha ez iránt Oroszország tenné meg az első lépést, a mire azonban most még kevés a valószínűség.

— **Orosz alkotmány.** Ugylátszik, mintha a sok vérfeesérlésnek mégis lesz egy hasznos eredménye. Oroszországban ugyanis alkotmány készül. Gyenge, sok tekintetben korlátolt alkotmányosság lesz ugyan belőle, ha meglesz, de mégis jó lesz arra, hogy megdöntse nem annyira a csár, mint inkább tanácsadónak fékezetlen önkényhatalmát. Uj szellem, uj irány fok kelni az elnyomatás hantja fölött.

— **Törpék szállodája.** A különlegességek hazájában most megint van egy újabb különlegesség. Persze, hogy Amerikáról van szó. White-Plains városban ugyanis egy sajtós vendéglő, »a törpék vendéglője« nyílt meg. A tulajdonos 77 centiméter, a feleség 80 centiméter, a fiuk pedig 47 centiméter magas. Az egész szolgazemélyzet szintén törpékből van összeválogatva. A kuriozitás miatt valóság-gal tódulnak oda a vendégek, kikről azonban nem mondja az amerikai hír, vajjon ők is mindannyian a törpék-e, vagy csak beérik-e törpe poreziókkal. Ezért ugyan nem érdemes Amerikába utazni, mert ezt idehaza is megkaphatjuk.

Közgazdaság.

A repce kifagyásáról.

Sokszor már tavasszal, mindjárt a hó olvadás után az egész repcevetés kivesz, mi annál sajnálatosabb, minél szebben állott a vetés ősszel. E csapás kétféle okból származik: vagy a hőmérséklet rendkívüli változásából, mikor meleg és kemény fagy egymásra következve, a hótol megszabadult repcét helyéből kimozdítja és ezáltal a gyökerek szilárd összefüggését a földdel megszünteti, ez a hó olvadása után, tavasszal szintugy megtörténhet tik; — vagy a repce a hóboríték alatt megfullad (kipállik).

Az első baj ritkábban fordul elő és annak sohasem lehet elejét venni, a második eset sokkal gyakrabban beköszönt s különösen akkor annál hamarabban, minél szebben áll a repcevetés; e bajon azonban könnyen segíthetni, mert okát eltávolítani tökéletesen hatalmában áll a gazdának.

Tavasszal a repcevetés gyökereit sokszor kisebb-nagyobb mértékben, a leveleket pedig már teljesen elrodhadva, tömördek pókhálótól keresztül-kasul fonva találjuk. Ha e tünetményekből visszafelé következtetve, az okait nyomozzuk, úgy rájövünk, hogy az efféle kivagyásnak vagyis kipállásnak könnyen elejét lehet venni.

A sok pókhálóról a mezei pókok szerény munkásságára következtethetünk, mit azok a hó alatt tetemesen növekedett hőmérséklet által fejthettek ki, mely ők téli álmukból felébreszti; s ha e tünetmények okot tovább fűrkészszük, ismét rájövünk, hogy a beállott lágy idő által, mire kemény fagy következett, a hó jégkéreggel vonatott be, melyben a repce leveleiből kifejtett kigőzölgéseken keresztül nem hatván, a melegségnek a hó alatt annál magassabb fokra kellett emelkedni, minél szebben állott a vetés, s minél kevésbbé volt a föld megfagyva, mielőtt a hó leesett; rájövünk továbbá, hogy a jég kéreg által elzárt levegő mint legrosszabb tejlesztője a melegnek, s a napsugarak, melyek a sima jéglemezen éppen olyan hatást gyakorolnak, mint a

melegági üvegeken keresztül — a hó alatt kifejlett meleget még jobban növelték, miáltal végtére a leveleknek erjedésbe és csakhamar rothadásba kellett menniök, mi egészen a gyökerekig terjedvén, az egész növényzetet elpusztította.

Ha tehát a jégkéreg betörésével, a levegőnek szabad folyását nyitunk, másrészt pedig a kigőzölgesnek utat csinálunk, úgy a hőmérséklet a hó alatt mindig oly alacsony fokon marad, hogy erjedés (rothadás) nem állhat be és a vetés megmenekül a bajtól.

Különösen ügyelni kellene tehát arra minden időben, nemcsak tavasz felé, hanem egész télen keresztül, hogy főleg a buja repczeföldeken és egyéb dus vetéseken is, a havon sohse törjük meg a jégkéreg, hanem törjük be mindenkor.

Némelyek javaslata szerint tavasz felé, minthogy csupán akkor tartják a jégkéreg veszélyesnek, a havon lyukakat kell ásni, szabad légfolyás eszközése végett. Mások azonban azt tapasztalták, hogy ez nem elégséges és ha a bajon így akarunk segíteni, úgy egész télen keresztül annyiszor, a mennyiszer jégkéreg képződik, még pedig igen sűrűen kell egymás mellett lyukakat ásni, mi nagy dülökön nehéz feladat és igen sokba kerül.

Czélszerűbbnek látszik e czélra az igás marhákat felhasználni olyformán, hogy a sorba állított és egy közbekötött két méter hosszú ruddal egymástól távol tartott marhák, a jeges hófedte földön fel és alá hajtának; az esetre, ha a jégkéreg olyan vastag, hogy a marha lábának megsértésétől lehetne tartani, óvakodás végett a marha első lábát ronggyal vagy szalmával kell tágan körülpólyázni. Egyébiránt e czélra az ökrök, sőt még a tehenek is alkalmasabbak a lónál, mert ez többnyire csak lyukat üt lábával, a szarvasmarha pedig, nem szedvén fel lábait oly magasan, az egész jégkéreg összetöri.

E műtéttel megtörténvén, a hó megint erősen ráfekszik a növényekre és a kigőzölges által támadt veszélyes hó üregek eltűnnek; a levegő szabad folyása mérsékli a meleget és a vetések korán felébredt munkássága rendes határai közé lép vissza. Ha a jégkéreg újra képződik, ismételni kell a műtetet.

— A cukor ára. A nyers cukor ára tíz hó óta 70%-kal emelkedett. A brüsszeli

konvenczió hatásaképp ugyanis a finomítvány ára lényegesen olcsóbb lett — ez olcsóbbodás hatása alatt a cukor fogyasztás tetemesen megnövekedett. A készleteknek a fogyasztás emelésével kapcsolatos apadásához járult azután az ideai cukorrépa termés roppant rossz volta. Kár, hogy a finomító gyárak nyerscukor hiányában üzemük teljes kihasználásában gátolva vannak s jelenleg a finomítvány rossz kelendőségétől sokat szenvednek. Viszont azonban valószínű, hogy a hónapok előtt olcsó árban megvásárolt nyerscukor kárpótolni fogja a tisztán finomító gyárakat. Egyébiránt feltehető, hogy a finomítvány ára követni fogja a nyerscukorpiac emelkedő irányzatát. A finomítvány már is 80 K-ra emelkedett.

Kaposvári gabona piac.

1904. november 18.

m/m ként.

Buza	— — — —	18 K. 80 90 F.
Rozs	— — — —	15 » 20—40 »
Árpa	— — — —	13 » 40—60 »
Zab	— — — —	12 » 60—80 »
Tengeri (esőves)	— — — —	7 » 20—40 »
» szemes	— — — —	12 » 60—80 »
Bab	— — — —	22 » ——— »
Burgonya	— — — —	4 » 20—40 »
» egyes	— — — —	4 » 10—20 »
» rózsa	— — — —	5 » 40—60 »

SZERKESZTŐSÉGI ÜZENETEK.

— Kordina Lilly Budapest. Köszönettel vettük a szép tárczát s késelem nélkül adjuk is. Örömmel üdvözljük a hosszú hallgatás után.

— T. L. Surd. A gondolat szép. A vers is jó. Nagyon esekély simitással a jövő számunk hozni fogja.

Felelős szerkesztő: Dr. Rusa Ernő.

Laptulajdonosok és kiadók:

Szalay Károly és Dr. Rusa Ernő.

11 sz. — 1904. vht.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. törvényszéknek 1904 évi 82877/904 számú végzése következtében Dr. Fleischer D Gyula ügyvéd által képviselt Lukács Arnold javára Bauer József ellen 393 kor. 10 fillér jár. erejéig 1904 évi október hó 27-én foganatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 1028 kor. 20 fillér becsült következő ingóságok u. m. férfi és gyermek kalapok, nyári sapkák és bárány bőr sapkák nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az igali kir. járásbíróóság 1904. évi évi V 300/1 számú végzése folytán 393 kor. 10 fill. tőkekövetelés, ennek 1904 évi szeptember hó 30. napjától járó 6 % kamatai, és eddig összesen 112 kor. bíróság már megállapított valamint a még felmerülő költségek erejéig Szillban a helyszínen leendő eszközésére.

1904. év december hó 2-ik napjának délután 2 órája

határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek sükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amenyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 1902. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Igal 1904 évi nov. hó 18.

Szilvágyi

kir. bir. végrehajtó.

ALKALMI VÉTEL!

5 darab új TEJFŐLÖZŐ GÉP
(németországi gyártmány)
1 darab nagy GRAMOFON kótával
1 darab LANKASTER VADÁSZ
FEGYVER

féláron eladó.

Hol? megmondja a kiadóhivatal

PONTOS KISZOLGALÁS!

MEGKEZDÖDÖTT
KAPOSVÁR FŐ-UTCZA 5. SZ. A.
PÁRISI ÁRUHÁZBAN
AZ ELÁRUSÍTÁS
játékszerek, dísz tárgyak, czipő és kalapokban.
A legkedvezőbb bevásárlási alkalom.

Tisztelettel
PÁRISI ÁRUHÁZ
NEUMANN M.

OLCSÓ ARAK!

1903. IV.—V. kelésű 3 törzs

„ELZA“ TYUK

az Elzák a Plymonthok nálam
kitenyésztett szubvarietásai

ELADÓ.

Plymonthokra előjegyzést elfo-
gadok. Tenyészdem bármikor
megtekinthető

MEZRIGZKY NÉ.

Békásmegyeri tisztviselőtelep

(Pest megye.)



JORGÓ JÁNOS ÓRÁS,

Óryari raktár: Wien III/4, Rennweg Nr. 75b

Levelezőlap elegendő, hogy gazdagon illusztrált árjegyzé-
kemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olcsó bevásárlás czél-
jából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, rászédés teljesen
kizárva.

Órajavitó műhely

Mindennemű zsebórába új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy
javított óráért kezességet vállalok.

Kivonat a nagy árjegyzékből:

7787 sz. legolcsóbb, legjobb strapácás óra, nikkeltokban 36 óráig jár frt. 2:30	
8039 sz. valódi ezüst páncél-láncz 15 gr.	> 1.—
7858 sz. ezüst remontoir, dupla fedelű	> 5.—
7889 sz. inga óra ütőművel, 2 súlylival, 130 cz. magas	> 11.50
7929 sz. jó ébresztő óra	> 1:20

Szíveskedjék nevemre és házszámomra 75b. pontosan figyelni.

UTAZÓBUNDÁK,

gazdasági bundáskabátok, bőrkabátok, lábszákok takarék, városi tlika-
bátok és öltözetek, valamint ruuhák és tlikabátok NAGY VLASZTEKBAN

jutányos áron kaphatók
SZEKELY ARMIN polgári és egyenruha szabó
külön kész ruha üzletében.

Csakis saját műhelyeimben készült, elismert jöminőségű uri ruhákat tartok raktáron.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított
1847.

Brausweller János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műórák, főtárlója
a remontoir ingaóráknak
stb. stb.

ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

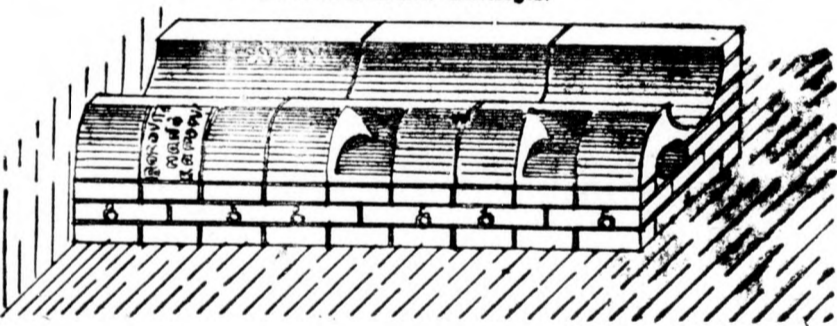
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

BOROVITZ MÁNÓ
KAPOSVÁR.

Építési, cementbeton- és
munkák építkezési vállalat.
Műmarvány és cementarú-
gár. Szobrás- és kőfarago-
műterem. — Sz. kővek és épít-
kezési anyagok raktára. —

Feltűnést keltő.

Uj!
gályos nyavalyákat az állatok legbiztosabban csak úgy tarthatják távol, ha
szabó vályuikat szorosan és pontosan megóvjuk, ami csakis az állatok
élettartama, illetve ellátott, marhaetető vályuk
alkalmazása mellett lehetséges.



Ezen vályuk különösen az állattenyésztést űző, de Németország és külföld minden
gazdaságában legjobb sikerrel alkalmazhatók.

ELŐNYEI: Egyszerű szerkezet, mely javításra nem szorúl, soha el nem dugul,
mindenkor elegendő tiszta és friss vizet szolgáltat, minden fűszékkel tisztán
tartható és végre — ami fő — olcsóbb mint bármely más vályuk.

Árajánlatokkal istállóberendezésekre, valamint egyéb beton-,
munkák, terrazzo-, aszfaltozási, szobrászati és kőfaragó-munkákra nem-
különböztetve prospektussal készséggel szolgálunk.

Egy teljesen új több mint 3 m. magas és næstel m. széles
KIRAKAT FOGLALAT (AUSLAG)
a hozzávaló tükörüveggel együtt
olcsón eladó.
Értékesítést ad a kiadóhivatalt.

AGRARIA

HAZÁNKBAN AZ EGYEDÜLI IPARTERESZTŐ VÁLLALAT,
MELY KIZÁRÓLAG MAGYAR GYÁRTMÁNYOKAT HOZ
„FONTOS” FORGALOMBA.

A SZAB. OSZTR. MAGYAR
ÁLLAMVÁSÁRTERESZTŐ
BESZÉRN MÉRLEKÉRTÉKÉRT
VEZÉRÜGNÖKSÉGÉ.

NICHOLSON GÉPVÁR
RESZTERVTERESZTŐ
GARDHOSÁGI GÉPESZTERVTERESZTŐ
VEZÉRÜGNÖKSÉGÉ.

SÜRDÖNYMŰVÉSZET
AGRARIA
BUDAPEST

AVASZTERV MÉRLEKÉRTÉKÉRT
KIRÁLLÁSÁN DEMONSTRÁTOR
NYILVÁNOSSÁG SZÁNTÁSSÁRT
NAGY ARANY ÉREMMELEL ÉS DÍZ-
OKLEVÉLLEL ÉRTŐMÉRTÉVE.

ÁRRAV ÉRŐMMELEL KIRÁLLÁSÁN
MAGYAR HAZÁNKBAN
TANULÁSSÁRT KIRÁLLÁSÁN

Ki akar házasodni?

Van szerencsém értesíteni a helybeli és vidéki hölgyeket és urakat minden vallás és nemzetiségi különbség nélkül, hogy korra, állásra, vagy vagyonára megfelelő házassági ajánlatot kaphatnak a legnagyobb titoktartás mellett. — Vidékre egy 10 filléres bélyeg beküldésével azonnal válaszolok.

Kiváló tisztelettel

Kövesi Béla,

1-15

Szeged, Mérei-utca 18. szám



A párisi kiállításon arany éremmel kitüntetve.

Alapított 1886.

Kitűnően belőtt

Vadász fegyverek,
biztos önvédelmi
revolverek

szabályozott és jól hordó szoba és kerti fegyvereket (Flaubert) jól és olcsón szállít

FÖLDESI L. puskaműves
Budapest, IV. Múzeum-körút 3.

Régi fegyverek ujjakkal kicseréltetnek javítások olcsón!

Árjegyzék ingyen!

Barta Sándor

polgári és egyenruha szabó üzlete
KAPOSVÁR
Erzsébet-tér, új városház épület.

Legnagyobb raktár előírás szerinti

katonai

felszerelésekben.

Méretk szerint készülnek minden fegyvernemhez tartozó egyenruhák a legjutányosabb áron. Raktáron tartatnak hazai és angol szövetek, ugyszintén skót különlegességek a legnagyobb választékban. Készülnek a legutolsó divat után öltönyök, felöltők, raglanettok télikabátok vrosi és utazó bundk, ugyszintén takarók a legfinomabb szőrn eb'éseki el.

4¹/₂-os

PÉNZ

törlesztéses kölcsönöket nyujtok budapesti és külföldi elsőrangú pénzüzetektől a földbirtok és ingatlan ³/₄ értékéig I. és II. helyre 15-65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhiatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1-15 évig terjedő időre **gyorsan és diszkréten.**

Bank- és magánadósságok convertálása.

LANG SAMU

Budapest, VI., Nagymező-utca 12.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva
Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek.
Osztálysorjegyek ¹/₁ K 2. ¹/₂ K 6. ¹/₄ K 3 ¹/₈ K 150.
(Válaszbélyeg.)



NE VEGYEN

CZIMBALMOT vagy
HARMONIUMOT

míg **REMÉNYI MIHÁLY** műhangszerész legujabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik.
Budapestről, Király-utca 45. l. szám.

HIRDETÉSEK

FELVÉTETNEK

A KIADÓHIVATALBAN

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a világhírű

darabos barna kőszén

nemcsak nagy hőfejlesztéssel és minden kályhában szagtalanul elég, hanem a **legolcsóbb is**, minélfogva azt minden háziasszony örömmel veszi. Méltóztassék egy próbarendelést megkísérelni és meg fog győződni a darabos barna szén jóságáról.

A R A K:

I.-ső minőségű m-ként 2 kor. 40 fill. II. minőségű 1 kor. 60 fill. továbbá

Grac köflachi vízi kőszén
métermázsánként 3 kor. 20 fill. — házhoz szállítva — egyedül kapható:

KLAUBER IGNÁC UTÓDA
mész és kőszén kereskedésében
KAPOSVÁROTT.

Megrendeléseket elfogad: Vajda Pál fűszerkereskedő Erzsébet-tér és Sattler Rezső pénzügyi irodája Kossuth-tér 10 szám.
Tűz van! Hol? Minden kályhában a hol a darabos kőszén használják!